

MIJN HERSENSPINSELS EN GEDACHTEKRONKELS

20 SEPTEMBER, 2017 | CREATED USING PDF NEWSPAPER FROM FIVEFILTERS.ORG

Nedim Kufi en Ahmed Mater; twee bijzondere kunstenaars uit de Arabische wereld nu in Amsterdam - □□□□ □□□□□□

□□□□ □□□□□□

Jul 21, 2011 03:10PM

links: Nedim Kufi, News, bedrukt papier op houten latten (detail), 2010 (foto Floris Schreve)

rechts: Ahmed Mater, Waqf Illumination III , Gold Leaf, Tea, Pomegranate, Crystals, Dupont Chinese ink & offset X-Ray film print on paper (detail), 2009

Nedim Kufi en Ahmed Mater; twee toonaangevende en vernieuwende kunstenaars uit de Arabische wereld, nu te zien in Amsterdam

□□□□ □□□□□□ □□□□

Vanaf 21 mei is er in Amsterdam een bijzondere tentoonstelling te bewonderen, van een aantal vooraanstaande kunstenaars uit het Midden Oosten. Samensteller is Robert Kluijver, die sinds de afgelopen jaren zeer actief is geweest op het gebied van kunst uit het Midden Oosten. Ik geef hier de details:

<http://www.baarsprojects.com/index.html>

Tot zover de omschrijving van de tentoonstelling. Ik kan trouwens de gehele expositie van harte aanbevelen, er is veel interessant werk te zien. In dit verband wil ik mij richten op twee van de deelnemende kunstenaars, Nedim Kufi en Ahmed Mater. Ik zal ook ingaan op eerder en ander werk, dat niet op deze tentoonstelling is te zien. De anderen, de kunstenaars Rana Begum, Abdunnasser Gharem, Susan Hefuna en Shahzia Sikander bewaar ik wellicht voor een andere gelegenheid.

Nedim Kufi - □□□□□□ □□□□

Nedim Kufi, afkomstig uit Irak, is een van de kunstenaars die ik nog ken van mijn scriptie-onderzoek. Ook in latere artikelen (zoals hieren hier) heb ik aandacht aan hem besteed. Ook is hij een keer uitgebreid door de NRC geïnterviewd, voor een artikel dat grotendeels over mijn onderzoek naar kunstenaars uit Irak in Nederland ging, zie hier op dit blog. Een tijdje was hij wat uit mijn netwerk verdwenen, al volgde ik hem wel op afstand, vooral via internet. Hoewel hij betrekkelijk weinig in Nederland heeft geëxposeerd is vooral in het buitenland zijn ster steeds meer gaan rijzen. Ook zijn werk heeft in de afgelopen tijd een indrukwekkende ontwikkeling doorgemaakt.

Nedim Kufi, die in het verleden ook bekend stond onder de namen Nedim Muhsen of Nedim El Chelaby, werd in 1962 geboren in Bagdad. Hij studeerde begin jaren tachtig aan de kunstacademie in Bagdad bij de beroemde kunstenaars Ismail Fattah al-Turk (beeldhouwkunst/keramiek) en grafische technieken bij Rafa al-Nasiri. Over zijn tijd aan de academie verklaarde hij het volgende:

'I applied to the Institute of Fine Arts Baghdad, I was excited, and anxious at the same time about the racist oppression of the Baath Party. While learning and practicing my art, that was also an unpleasant period of my life. You cannot imagine, great depression, no freedom, no oxygen at all'

Na zijn academietijd werd Kufi direct naar het front gestuurd om als soldaat te dienen in de oorlog tegen Iran. Kufi:

'Although I felt very fortunate to have had art as an alternative companion, sketching up the way I lived in one notebook, it's also important to include here my emotions. I cannot describe at this moment how much sorrow I carried. I graduated after five years and it was then compulsory for me to become a soldier. Imagine that, during the war with Iran: a black comedy. Counting time until the sun rises and gains in intensity, suddenly one day on 08.08.1988 it was proclaimed that the war was over. Oh my God. I felt I could fly. I needed to make a big difference in my life after this war. But how? How do I escape? I felt fenced into the country. The dream of moving abroad infiltrated my mind every single moment. All of that was a dark layer'.

Uiteindelijk lukte het Kufi om Irak te ontvluchten en na een bizarre omzwerving (over zelfs meerdere continenten) kon hij zich in Nederland vestigen. Sinds die tijd woont en werkt hij in Amersfoort. Ook volgde hij hier nog een opleiding grafische vormgeving aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht.

Nedim Kufi, *Brainwash; Object topical Iraqi*, installatie/ready-made, Aleppo-zeep en aluinsteen, 1999

Waarin Kufi zich al vanaf eind jaren negentig van de meeste van zijn in Nederland wonende Iraakse collega's onderscheidde was het sterke conceptuele karakter van zijn werk. Een van de meest sprekende werken uit die tijd is zijn readymade *Brainwash; object topical Iraqi* uit 2001. Te zien is een blokje Aleppo-zeep en een stukje aluinsteen (een soort puimsteen), attributen die in het Midden Oosten tot de vaste bad- accessoires behoren. Alleen doet de vorm van de steen ook denken aan een hersenkwab. Het is de combinatie van de objecten en de titel die het werk een mogelijke betekenis geven. Dit soort dubbelzinnigheden zijn typerend voor het werk van Kufi.

Kufi eerder over dit werk in NRC Handelsblad in 2003 (zie ook op dit blog): 'Gewassen hersenen worden van steen - ze slibben dicht, er kan niets meer in'

Nedim Kufi, *Eyes everywhere*, krijt en potlood op papier, 1999

Een vergelijkbare associatie roept de tekening *Eyes everywhere* op. Te zien is weer een vorm die sterk doet denken aan een menselijk brein. Alleen is er met potlood op verschillende plaatsen telkens weer hetzelfde tekeningetje aangebracht. Het gaat hier om de Arabische letter ('ayn), wat 'oog' betekent (عين). Het gegeven van 'overal ogen', al dan niet ingebeeld, is ook weer een *teken* waarmee je verschillende kanten op kunt.

Een andere readymade uit dezelfde periode is een enveloppe. Kufi heeft dit werk de titel *Brainwash II* gegeven. Wellicht gaat het hier om een uit Irak verzonden brief, gericht aan Kufi en gestuurd naar een adres in Borculo (wellicht nog de vluchtelingenopvang). De inhoud van de enveloppe laat zich raden, maar Kufi geeft hier wel een aanwijzing in welke richting wij het moeten zoeken.

Nedim Kufi, *Brainwash II*, readymade, 1999

Een zelfde soort ironie blijkt ook uit verschillende korte tekstjes, die Kufi een aantal jaren terug op zijn website publiceerde. Hier een passage uit 'The defenition of Cool':

'How do I describe the word **C O O L**? How come? It's hard to answer this

question in a couple of pages. But one thing could be very helpful, and that

is everybody nowadays almost says (cool), obviously as an immediate

expression. No need to make the idea of cool explicit any more. It's an

attitude of this age, a new common language used with the meaning of

superiority and high quality. Yes it has a magic power when it touches

people, I don't know really! Is it so cool? Is it so attractive? Is it a bit sharp?

Is it too glossy? Or could it be too perfect? It's logical if life had totally

changed, from age to age (groovy) transformed into (cool) deep into

Internet TITLES mostly extended to (cool) to be saleable items.'

Vervolgens komt hij met een heleboel voorbeelden, zoals:

'Getting the best model of mobile telephone with special extra function is so cool, Dancing

the whole Saturday night is cool too, Vacation in IBIZA is extremely cool,

Getting your own domain name in www is so cool, Bombing here and there

is very cool, American action movies are so cool, If you win a million is real

cool, If you get a USA passport is cool,'

enz.

Hoewel de tragiek nooit ver weg is, heeft Kufi altijd oog voor het

absurde en is zijn werk zeker niet gespeend van enige humor.

Nedim Kufi, 'Habibi-project' (هابيبي = 'Habibi'), Amersfoort, 2009

Kufi zet alle mogelijke materialen zoals kauwgum, rozenblaadjes of zeep. In mijn gesprek met Kufi uit 2001 sprak hij dan ook van 'junk art'. Tegelijkertijd is hij ook bijzonder bedreven in alle mogelijke grafische technieken, tot en met allerlei computeranimaties. Zie bijvoorbeeld zijn Habibi-project dat hij in 2009 in Amersfoort realiseerde, samen met de dichter Gerard Beentjes. 'Habibi' betekent overigens 'mijn liefde' in het Arabisch. (zie http://www.deweekkrant.nl/files/pdfarchief/AB/20090708/NUC_AN_U-1-07_090708_1.pdf)

In zijn recentere werk ontpopt Kufi zich tot een soort alchemist. Aan de Libanese Dayly Star vertelde Kufi dat hij zich opeens een vriend van zijn vader uit zijn kindertijd herinnerde, die werkte als traditionele 'attar' (alchemist). Kufi hierover:

"If we say art is a profession only, then it is not enough for me. I mean, I know art is a profession but it has to be more than that. I have to find in art a temple, a ritual, spiritual behavior. So in general, I behave in art as an attar to feel comfortable and complete. From that moment, I feel very much settled."

Nedim Kufi, *Milk, honey, ink and soil*, mixed media/installatie (New York, The Phatory Garden of Eden), 2003

Het gegeven van de alchemist lijkt bijna letterlijk te worden in een kleine installatie uit 2003, die Kufi in New York exposeerde (zie bovenstaande afbeelding) Maar ook andere in werken (zie de voorbeelden hiervoor) blijkt in Kufi zich een alchemist, die met ogenschijnlijk waardeloze materialen, of alledaagse beelden, onverwachte schoonheid kan creëren. Kufi is dat in de afgelopen jaren tot en met nu blijven doen, zie de hieronder getoonde voorbeelden waarin hij onder meer werkt met wegwerpmateriaal als zeep en kauwgum. Zie overigens ook dit boeiende interview met Kufi door zijn collega-kunstenaar Ali Mandalawi in *al-Sharq al-Awsat* in het Arabisch. Daar gaat Kufi uitgebreid in op 'zijn rol als alchemist'. Kufi zegt ondermeer, dat hij, toen hij in New York exposeerde (zie bovenstaande afbeelding), meermalen de vraag kreeg toegeworpen: 'Ben u kunstenaar of chemicus?' Kufi antwoordt dat hij zich als kunstenaar sterk kan identificeren met de traditionele 'attar' (of chemicus). Zijn atelier is zijn laboratorium en hij ziet voor de kunst een belangrijke taak weggelegd. Net als de traditionele attar moet de kunstenaar ook het geweten van de samenleving zijn, die het 'besturingssysteem' van de maatschappij de juiste richting wijst (hij maakt de vergelijking met het besturingssysteem van een computer). Verder zegt hij in het interview dat het hem opviel dat, itt in Nederland, hem in Amerika vaker werd gevraagd 'Waar gaat u naartoe?', dan 'Waar komt u vandaan?' Voor hem is de eerste vraag veel wezenlijker dan de tweede.

Een tijd lang heeft Kufi ook op internet een soort dagboek bijgehouden, zijn 'Daftar Project' ('Daftar' betekent 'schrift', of 'notitieboek' in het Arabisch). Helaas staat dat niet meer online, maar ik geef hieronder het een en ander aan documentatie en afbeeldingen. De twee beelden waarmee hij zijn 'dagboek' introduceert en de toeschouwer binnenleidt zijn haast iconisch; een waarschuwing dat het breekbaar is, maar wel met een uitgestoken hand.

http://universes-in-universe.org/eng/nafas/node_60/2006/node_577

/photos/kufi_1/

<http://web.me.com/southproject/south/Daftar.html>

Drie bovenstaande afbeeldingen: Nedim Kufi, *Daftar*, online schetsboek/dagboek, 2004–2005

Nedim Kufi, bijdrage aan *Dafatir* ('Iraqi Notebook project'), zeventien Iraakse kunstenaars wereldwijd, coördinatie Nada Shabout (University of North Texas), 2006. Zie hier de verschillende bijdragen en hier wat achtergrondinformatie

In 2006 participeerde Kufi in het zg Dafatir-project, een initiatief van de Amerikaanse Iraakse Nada Shabout, hoogleraar hedendaagse kunst van het Midden Oosten aan de Universiteit van North Texas. Zeventien Iraakse kunstenaars, verspreid van over de hele wereld, namen hieraan deel, waaronder grote namen van de iets oudere generatie als Dhia Azzawi, Rafa al-Nasiri en Hanna Mal Allah, maar ook Kufi's generatie-genoten als Mohamed al-Shammerey. De meeste kunstenaars excelleerden in hun persoonlijke handschrift op miniatuurformaat. De vaak beeldschone resultaten van dit project zijn hier te bekijken. Kufi's bijdrage was, geheel in zijn stijl, conceptueel en minimalistisch en behoeft eigenlijk geen toelichting, zie bovenstaande afbeelding.

Nedim Kufi, *The Moon follows us*, gemengde technieken op doek, 2008 (Sultan Gallery, Kuwayt, zie hier voor meer achtergronden)

"On a summers day traveling from Baghdad to Kufa on a visit to relatives the view shifted along our course seducing us. I remember sleeping deeply during this two hour trip, a long time for a child of six. In between sleep I caught sight of the view through the car window; the moon centered in an ecstatic sky. The speeding car followed it through the dark and desolate desert. I was amazed that whenever the car stopped or slowed down so did the moon. It entered my mind freely stirring my astonishment and curiosity, this phenomena, and I asked my father "Oh father...the moon follows us, why is this?" I wished to impress my father with the depth of this phenomenological thought! He smiled but didn't offer any words in reply. It was as if he had known the answer at a time past, but no longer. The question remained silently with me through out the long night spent with my relatives till we went onto the roof of the house to sleep. There was the moon again reclining above and seeming to own the sky here as it did in Baghdad. With a new sense of clarity I said to my father "this proves my theory, look just as I told you...the moon follows us! Content I fell asleep with a smile... unfortunately the heads of the households seemed only to speak about life's problems...not paying attention to the moon.

And here I am, unexpectedly passing through the fortieth year of my life, still in a state of surprise. When I try and unravel the darkness and find order in the Dutch sky Baghdad's moon does not provide sense though it follows me yet softening my estranged and desolate path." Van

<http://www.infocusdialogue.com/interviews/nedim-kufi/>

Nedim Kufi, *Soap and Silence*, zeep en tekstiel op paneel, 2008

Nedim Kufi, *Rooh/Soul2010*, doek op zeep rode, (ziel = □□□)

Nedim Kufi, *Bore*, print op doek, 2009

Nedim Kufi, *Nass(detail)* 2010, doek op fotoprint, (mensen = □□□)

Nedim Kufi, *20 years later*, installatie, 2010

Nedim Kufi, *Home/Empty*, digitale print, 2008

In Kufi's meest recente werk keert het thema van zijn ballingschap weer sterk terug. Zie bijvoorbeeld zijn werk *20 years later*, waarin hij een vliegticket van Amsterdam naar Baghrein sterk vergroot op doek heeft afgedrukt.

In een interview uit 2006 met Predrag Pajdic zette Kufi zijn verhouding met zijn geboorteland als volgt uiteen:

Pajdic: 'I expect this 'identity recycling' to be the nucleus of your work. Is it?'

Kufi: 'Yes, I totally agree with you. Identity and what's beyond is the point. In terms of meanings modeling. I'm not sure yet whether I'm a pure Iraqi or not, but here I will try to figure out to my self at least how much of an Iraqi I am. Feeling like an alien is not an issue any more. Why? Because it started already, in the early dark time of being home in Baghdad in the '80s and '90s, and that badly consumed my soul. I was actually under the Baath Party occupation. Where ever I moved I found a checkpoint asking me for my papers. Me and the government. Me and the authority. Me and the dictatorship. We never trusted each other. Like a daily game between Tom and Jerry.

I still shake, if you can believe me, every time I find myself at any airport, or any police office. Even now I have a Dutch passport: the most acceptable one in the world. Look! and pay attention to the contrast: what I had and what I have today. I'm wondering, is identity an official paper? Is it a continuity in the family tree? Is it an army service duty? Is it the place of birth and death? Is it saying yes to what they decide for you? No! I reject all of those common thoughts and focus only on one. And then I may say: being satisfied on a piece of land where ever it is and sleeping deeply, peacefully there without any of nightmares. That is the real identity. According to my experience, there still is an ID conflict which automatically allows my identity to be recycled. From time to time the mirror of the past follows me but in front of me. It reflects clearly my memories. The sweet and bitter ones. And also it's able to

observe, compare and manipulate the meaning of it. Trying to find a balance somehow. I used to find myself in between: imperfect existence. It has to be, one day, full identity. Art could be an ID. Even a good mother language as well. The identity recycling idea came to me while I was in New York City once.

In order to analyse this conflict, I put all my trust in the tongue and eyes of Iraqi kids. Through a visual essay about traveling between here in the Netherlands and the Middle East. My project aims are to update visual feedback of Iraqi kids (6–14 years). Since 1990 they hold at least double identity. My job is like a postman. Collecting and activating a kind of exchange between their stories. Thoughts and dreams in one historical document by video art' (<http://www.infocusdialogue.com/interviews/nedim-kufi/>).

Nedim Kufi, *Home/Absense* (foto Floris Schreve)

Nedim Kufi, *News*, installatie 2011 (foto Floris Schreve)

Zie ook een statement van dit jaar:

An Art that deletes the memory; 21 years later in exile

Sometimes I see myself as an author more than a visual artist, especially when I intensively think on theoretical level which is very different from visual practices I normally do. This happens

when I'm outside my studio. This matter makes me always say that "intellect" is a substantial half of the creation of an image. As for the rest, it is some kind of a vision which goes beyond this world, a path to our soul and one important tool to translate our visual dreams. Day by day, it becomes certain and obvious that producing Art is extremely hard task. Seriously I could say here, after my long experience in the field, that a work of Art will get rid of its impurities then change into light. These kinds of things happen in special times of inspiration. They make my many remarks on papers, sketches and failed documents go to the recycle bin, new pure papier-mâché after cooking, as if we are cooking our thoughts. Yes I assume and think that we are in a virtual kitchen. Let me give you my conclusion: We are recycling our lives, words, forms and art, although we always deny this fact, all the way.

Nedim KUFİ

Amsterdam | June 2011

In zijn 'Home/Absence' serie (2008–2010) is het gegeven van ballingschap duidelijk aanwezig. In ieder werk uit deze reeks keert steeds hetzelfde motief terug. Aan de linkerkant is steeds een (bewerkte) foto weergegeven uit Kufi's jeugd, waar hij zelf op staat. Aan de rechterkant is dezelfde foto weergegeven maar dan gemanipuleerd en heeft Kufi zichzelf weggetoucheerd. Saeb Eigner, in zijn grote overzichtswerk *Art of the Middle East* (2010) over deze serie:

'Iraqi artists have reacted to the suffering of their compatriots with varying degrees of directness. Nedim Kufi has used actual photographs as his startingpoint, manipulating them in order to convey the related themes of bloodshed and loss. Based on a photograph taken more than forty years ago, the pair of canvasses here is suggestive rather than explicit, subtly addressing the theme of innocence betrayed'

Saeb Eigner, *Art of the Middle East; Modern and Contemporary Art of the Arab World and Iran*, Merrell, Londen/New York, 2010, p. 173

Op de tentoonstelling in het Willem Baars Project is een van zijn Home/Empty werken te zien, samen met een kleine installatie News, bestaande uit houten latten, waarin fragmenten van artikelen uit Arabische kranten zijn weergegeven (zie afb.)

Nedim Kufi woont en werkt in Amersfoort, maar exposeert voornamelijk in de Arabische wereld.

Kufi's werk in het Willem Baarsproject (foto Floris Schreve), links: *Home/Absence* (digitale print, 2010) en rechts: *News* (papier op houten latten, 2010)

werk van Ahmed Mater op de tentoonstelling in het Willem Baarsproject

Ahmed Mater - أحمد ماطر

Ahmed Mater al-Ziad Aseeri werd in 1979 geboren in Rijal Alma, in het Aseeri-gebied van Saoedi-Arabië. Op zijn negentiende ging hij geneeskunde studeren aan het Abha-College. Tegelijkertijd zette hij zijn eerste stappen op het pad van professioneel kunstenaar in het nabijgelegen al-Meftaha Arts Village, dat was gesticht door de Gouverneur van Aseer, ZKH Prins Khalid al-Faisal, zelf dichter en schilder, om de locale kunstscene te stimuleren.

Zijn werk kreeg voor het eerst internationale aandacht, toen Prins

Charles van Engeland, in 2000 op bezoek bij Prins Khalid al-Faisal, kennismakte met het werk van Mater. Doorslaggevend voor zijn loopbaan was echter een bezoek van de Britse kunstenaar Stephen Stapleton in 2003. Stapleton over zijn ontmoeting:

'I First met Ahmed at the al-Meftaha Arts Village in March 2003. He was sitting in the corner of his studio in a white. Ankle-length, painted thawb (long shirt), and was surrounded by a sprawling collection of medical paraphernalia. X-rays, anatomical illustrations and prescription receipts jostled for space amongst bottles of calligraphy ink, spray paint cans and books on Islamic art.

He told me how his 'double' life as a doctor and artist had awakened in him a creative energy and motivation to explore humanity, in an era of religious, political and cultural turmoil. With great excitement he showed me his latest paintings; expressive layers of rich colour painted onto human X-rays, marked with religious symbols and hand written medical notes. "An anatomy of faith in the 21st century", is how he described them' (In Stephen Stapleton (ed.), with contributions of Venetia Porter, Ashraf Fayadh, Aarnout Helb, ao, *Ahmed Mater*, Booth-Clibborn Productions, Abha/Londen 2010, p. 27)

Stapleton bracht Ahmed Mater ook in contact met Venetia Porter, conservator van Word into Art, de permanente tentoonstelling van hedendaagse kunst uit de islamitische wereld in het British Museum. Zij verwierf meteen *X Ray* (2003, zie onderstaande afbeelding) voor de collectie. Sinds die tijd kan het werk van Ahmed Mater op een groeiende internationale belangstelling rekenen, met als voorlopig hoogtepunt zijn deelname aan de Biënnale van Venetië dit jaar, aan de tentoonstelling *The Future of a Promise*, waarin een aantal van de meest prominente kunstenaars van de Arabische wereld van dit moment participeren.

Ahmed Mater, *X Ray*, Mixed media and x-ray film, 2003 (collectie Word into Art, British Museum), zie <http://blog.ahmedmater.com/?p=76>

Gedurende de afgelopen tien jaar heeft Mater een indrukwekkend oeuvre ontwikkeld, waarin hij zich voornamelijk heeft geconcentreerd op vier verschillende thema's (al zijn er sinds kort een paar bijgekomen, waar ik hierna nog wat aandacht aan zal besteden). Deze zijn *Illumination*, *Magnetism*, *Evolution of Man* en *Yellow Cow*. In dit verband wil ik deze vier thema's een voor een behandelen, waarbij ik een aantal duidelijke voorbeelden zal laten zien.

Allereerst zijn *Illuminations*, zijn 'X-rays'. Ahmed Mater is tot op de dag van vandaag ook werkzaam als arts in een ziekenhuis in Abha. De directe inspiratie haalt hij dan ook uit deze omgeving. Maar het gaat er natuurlijk om wat hij met deze röntgenfoto's doet. Deze zijn verwerkt in complexe composities, rijk gelardeerd met islamitische ornamenten en symbolen, en soms overladen met gekalligrafeerde teksten.

Aan Venetia Porter lichtte Mater het volgende toe: '(this painting) explores the confusion in the identity of mankind in the contemporary world. The X-ray, sitting on top of a deep, layered background of medical text and expressive paint, represents an objective view of the individual, chosen to provoke a familiar response...My approach as a doctor has been evidence based and influenced by a direct experience of the world' (zie

<http://ahmedmater.com/artwork/illuminations/resume/venetia-porter/>). Juist dat 'evidence based art' is voor Mater een belangrijk punt, we zullen het nog tegenkomen bij zijn andere werken.

Ahmed Mater, *Illumination I & II*, Gold Leaf, Tea, Pomegranate, Dupont Chinese ink & offset X-Ray film print on paper. Let op het handschrift boven en onder beide werken. Hier staat in het Arabisch واقد ('waqf' = 'charity')

Over de hier getoonde *Illuminations I & II*: 'They are laid out in exactly the same way as the beginning of a religious text. I have also added the word waqf beneath each. This means charity. Traditionally in religious texts you have two pages, symmetrical in design, containing abstract design. The craftsmen would always spend a great deal of time on these opening pages: they're the first thing you see. Instead of a traditional geometry I have printed two facing X-ray images of human torsos. I prepared the paper using tea, pomegranate, coffee and other materials traditionally used on these kinds of pages. By using them you ensure that when you come to paint onto the paper it will have an extraordinary luminous quality - the paint will truly shine. And that's what I want to do with this piece, to illuminate. I am giving light. It's about two humans in conversation. Us and them, and how this encounter gives light. Dar a luz. So many religions around the world share this concept of giving light, not darkness. It is one religious idea that has reached mankind through many different windows.' (<http://ahmedmater.com/artwork/illuminations/resume/venetia-porter/>)

Zijn latere *Illuminations* zijn complexer en weelderiger van compositie. Mater doet hier het begrip 'illuminatie' in de zin van 'boekverluchtingen' ruimschoots eer aan. Tegelijkertijd zou je zijn deze verluchtingen kunnen opvatten als een artistieke synthese tussen traditie en moderniteit, of als je wilt, tussen religie en wetenschap.

Ahmed Mater, *Waqf Illumination III*, Gold Leaf, Tea, Pomegranate, Crystals, Dupont Chinese ink & offset X-Ray film print on paper, 2009. Voor vergrote afbeelding en meer details, klik hier

Ahmed Mater, *X-Ray Calligraphy*, offsetprint, 2005

Bij *Magnetism*, zijn tweede thema is eveneens sprake van een soort synthese tussen wetenschap en religie, wellicht nog uitgesprokener dan in zijn *Illuminations*. Munten zijn X Rays uit in een weelderige vormtaal, zijn magnetisme-reeks is van een verpletterende eenvoud. Eigenlijk is het een simpele trouvaille, waarin met een eenvoudige handeling een heleboel gezegd wordt.

Het enige wat Mater doet is het plaatsen van een magneetblokje in een hoopje ijzervijlsel, met de negatieve pool naar beneden. Het gevolg is dat het ijzervijlsel wordt afgestoten en in een cirkelvormige ring in een regelmatig patroon (vanwege de aantrekkingskracht van de positieve pool aan de bovenkant) blijft liggen. Deze simpele handeling levert de volgende bijna archetypische beelden op (zie onderstaande afbeeldingen):

Het beeld van de vierkanten of rechthoekige magneet, omringd met een cirkel van metaalgruis, roept natuurlijk ook de associatie op met de Kaaba in Mekka, het hart van de islam. Tim Mackintosh-Smith over deze trouvaille (want dat is het eigenlijk):

'Al-Bayt al-'Atiq, the Ancient House, to give the Ka'bah another of its names, is ancient - indeed archetypal - in more than one way.

The cube is the primary building-block, and the most basic form of a built structure. And the Cube, the Ka'bah, is also Bayt Allah, the House of the One God: it was built by Abraham, the first monotheist, or in some accounts by the first man, Adam. Its site may be more ancient still: 'According to some traditions,' the thirteenth-century geographer Yaqut al-Hamawi wrote, 'the first thing God created on earth was the site of the Ka'bah. He then spread out the earth from beneath this place. Thus it is the navel of the earth and the mid-point of this lower world and the mother of villages.' The circumambulation of the pilgrims, Yaqut goes on to explain on the authority of earlier scholars, is the earthly equivalent of the angels' circling the heavenly throne of God, seeking His pleasure after they had incurred His wrath. To this day, and beyond, the Ka'bah is a focal point of atonement and expiation; in the Qur'anic phrase, 'a place of resort for mankind and a place of safety'.

Ahmed Mater's *Magnetism*, however, gives us more than simple simulacra of that Ancient House of God. His counterpoint of square and circle, whorl and cube, of black and white, light and dark, places the primal elements of form and tone in dynamic equipoise. And there is another dynamic and harmonious opposition implicit in both magnetism and pilgrimage - that of attraction and repulsion. The Ka'bah is magnet and centrifuge: going away, going back home, is the last rite of pilgrimage. There is, too, a lexical parallel: the Arabic word for 'to attract', jadhaba, can also on occasion signify its opposite, 'to repel'. ('In Arabic, everything means itself, its opposite, and a camel,' somebody once said; not to be taken literally, of course, although the number of self-contradictory entries in the dictionary is surprising.) And yet all this inbuilt contrariness is not so strange: 'Without contraries,' as William Blake explained, 'there is no progression. Attraction and repulsion ... are necessary to human existence.' (<http://ahmedmater.com/artwork/magnetism/fre/tim-mackintosh-smith/>)

In zijn derde thema, 'Evolution of Man', waarin hij weer gebruik maakt van Röntgenfoto's, lijkt Mater zich wat politiek uit te spreken. We zien hier een aantal lichtbakken, waarin een reeks van figuren is weergegeven, die een geleidelijke 'evolutie' doormaken. Lezend van rechts naar links (gebruikelijk in het Arabisch) is er te zien hoe een benzinepomp zich langzaam ontwikkelt tot een man die zichzelf door het hoofd schiet (zie onderstaande afbeelding). In de tentoonstelling van het Willem Baarsproject is overigens een kleinere versie te zien, maar daar staat deze 'evolutie' van links naar rechts weergegeven - meer toegerust op een Europees publiek. Hoewel de cyclus ook beide kanten opgaat; olie kan uiteindelijk de mens doden, maar als de mens zichzelf vernietigd heeft, wordt hij uiteindelijk olie (fossiele brandstof).

Ahmed Mater, *Evolution of Man*, installatie, Biënnale van Cairo, 2008

Ahmed al Omran, journalist en een van de bekendste Saudische bloggers (zie hier zijn site) heeft een buitengewoon interessant commentaar geschreven op deze reeks van Mater. Ik geeft het hier integraal weer (<http://ahmedmater.com/artwork/evolution-of-man/responses/ahmed-al-omran/>):

EVOLUTION OF MAN

Saudis, by and large, do not believe in the theory of evolution. Like

other conservative, religious societies, Saudis have firmly rejected Darwin's theory on the basis that human beings are perfect, state-of-the-art creations of God, not the result of some natural process. Ahmed Mater is a doctor by training. He believes in evolution. But for him, evolution does not necessarily mean survival of the fittest. Sometimes, evolution can lead to one's demise.

Saudi Arabia, founded in 1932, was a poor country with scarce natural resources. Then in 1938 oil was discovered in its deserts, and ten years later production was up to full capacity.

Petrodollars flooded the Kingdom, transforming the face of its land and giving Saudi a great deal of leverage with the international community. Interestingly, the origin of oil is connected to the theory of evolution. Oil is derived from ancient organic matter; the remains of creatures that have not survived the planet's biological and geological changes.

Saudi Arabia did not only use petrodollars to fuel its rapid development. Vast amounts of the same money were also used to promote and spread the Saudi ultra-conservative interpretation of Islam, also known as Wahhabism. But most Saudis reject this term because they believe they are simply practicing Islam in its purest form, and also because they think the term has been used unfairly to slander their religion and their country.

Whether they agree with the term or not probably matters little now, because some of the extremist ideas that originated in Saudi have in recent years come to shake the world with terror.

Mater's *Evolution of Man* brings to my mind the boom and bust economic cycle - but with a Saudi twist. The oil money used to build the Kingdom's cities and modernise the infrastructure was seldom used to develop minds or modernise their way of thinking. Allowing the clergy to control education and media paved the way for the rise of extremism, which eventually resulted in terrorist attacks outside and inside the country, including attempts to bomb vital Saudi oil production facilities.

What I like about Mater's use of X-rays is how they turn everything into bare-bone structures; you can go under the skin, explore the essence behind the façade. I also like how the piece is so full of energy; the sequence, the movement, the seamlessness, the lack of a starting or end point. All of this produces a lively interaction between the viewer and the artwork.

This richness, however, does not always manage to displace some of the dark thoughts that crossed my mind when I first saw the piece. True, I am cynical and pessimistic, but I think it goes beyond that; it comes from something within the work itself.

In our hungry world, greed is a sure way to an easy self-destruction. The constant desire for more is depleting whatever is left of our limited resources, not only the material ones but our emotional reserves as well. We spend a great deal of time acquiring everything we can get our hands on. To what end? During your lifetime on earth you can only consume so much. When death comes knocking at your door, such 'consumer' choices become meaningless. Do you get to choose how and when you die? Would it make any difference if you did?

You can choose how and when you die if you decide to kill yourself. Suicide is strongly prohibited by Islam but this, of course, does not stop some Muslims from killing themselves, which, although

religiously frowned upon, is still a personal matter.

Except that sometimes it's not. That is, when a suicide results in the death of many others. It is tragic, but that's the world we live in today. The communication revolution which many hoped would foster understanding between different peoples, religions and ideologies has also allowed extremists to spread their messages of hatred and violence far and wide. We can't blame technology - it's merely a tool that can be used for good in the same way it can be used for evil.

In the end, it's up to us, the people. It's up to every single one of us. We have the right to live peacefully, and that's why it's our duty to be responsible, not reckless. It should be our mission to build, not destroy. It's time to take matters into our own hands and reclaim this right. We can no longer afford to live in constant, nagging fear.

So let us start changing. Let us make the right choices. Let us choose life over death, peace over conflict and hope over fear. Let us do it now.

Ahmed Al-Omran

Riyadh

February 2010

Ahmed Mater, *Evolution of Man*, 2008. Een versie hiervan is te zien op de tentoonstelling in het Willem Baarsproject.

Zie hier een animatie van Maters *Evolution of Man*:

[embedded content]

Evolution of Man from Prognosis Art on Vimeo

Het vierde thema van Ahmed Mater is zijn *Yellow Cow* reeks. Deze serie is minstens zo pregnante als de voorgaande. Mater presenteert hier een virtuele productielijn in levensmiddelen, met de slogan 'Ideologically Free Products'. Voor dit project voerde hij ook een performance uit waarin hij een koe beschilderde met gele safranverf, zie onderstaand clipje:

[embedded content]

Ahmed Mater, *Yellow Cow*, clipje nav de performance uit 2007, zie hier de registratie van de performance

Yellow Cow bestaat verder uit een verzameling 'reclamecampagnes' voor 'zuivelproducten', zie de onderstaande afbeeldingen. Yoghurt, melk, allerlei kaasjes en roomboter, alles wordt aangeprezen in de stijl van de smeerkasjes van 'La Vache qui Rit', Zie het bijbehorende logo, waar alleen de traditionele koebel is vervangen door een oorringetje met een klein klokje (wellicht als een alternatief voor het beruchte gele oormerk?). In de monografie van Mater (Stephen Stapleton (ed.), *Ahmed Mater*, Booth-Clibborn Productions, Abha/London 2010) zijn overigens ook een paar stickervellen toegevoegd, met echte reclamestickers.

http://universes-in-universe.org/eng/nafas/articles/2008/ahmed_mater/photos/09

Aarnout Helb van het Greenbox Museum voor hedendaagse Saudische kunst in Amsterdam legt mijns inziens terecht een verband met het Gouden Kalf, een Bijbels gegeven dat ook op meer plaatsen in de Koran voorkomt, zoals bijvoorbeeld in Koran 7:148 (zie op

<http://www.bijbelenkoran.nl/verhaal.php?lntEntityId=10>). Helb:

'Ahmed Mater has made a rich work of art; a non-commercial dairy shop full of real ideas that may help sustain humanity for a century as much as yoghurt, milk, butter and cheese do for a day. Yellow Cow products (2007) came to my attention in the Netherlands while I was reading the Qur'an in search of something that might relate to the visual arts. The story that first caught my attention was about this odd-coloured cow which God instructed Moses' people to sacrifice. The story acknowledges this simple fact: humans, whether they live in the vicinity of Mecca or in Amsterdam, have eyes as well as ears and may take pleasure in what they see—even attach themselves to a pleasantly-coloured cow or a handsome car—but in the end, they will have an overriding wish to dwell in the company of truth.

Ahmed believes the people in this story were a bit slow finding the truth. It took them a while to decide on sacrifice, and they asked too many questions about the cow, increasing their demands on God as we increase our demands on the material world in consumer societies. But I wonder, were the people demanding to know more so different from a doctor in search of evidence for a true diagnosis?

Not all art is about truth. Yellow Cow products is. Ahmed Mater is. His relationship with truth will be attributed by some to his profession as a medical doctor practicing 'evidence-based medicine' and to his heritage as a Muslim. But he might have just been one of those boys who flip stories around to see if their mirror image reflects the truth as well. And smiles

So, I understand Ahmed took a childhood story from his mosque and renewed it, gave it attention anew by wondering what would have happened if the cow had not been sacrificed. From the artwork we can assume the cow would have lived on to become a range of consumer products. By choosing to be a change-manager in a dairy shop, Ahmed turns the 'arrogant' consumer products industry to his advantage by reminding us of the original story. For this he returned to the farm with a bucket of paint, bringing a real yellow cow to life and to the imagination. This is a magnificent act of love allowed only to artists: painting your own evidence in support of the truth'. (<http://ahmedmater.com/artwork/yellow-cow/responses/aarnout-helb-greenbox-museum/>)

Tot zover de vier thema's waarmee Ahmed Mater de laatste jaren heeft gewerkt. Sinds vrij recent zijn er een aantal bijgekomen. Ik wil er hier twee aanstippen. Het gaat hier om oa werk dat hij presenteerde op de Biënnale van Venetië van dit jaar, in de tentoonstelling *A Future of a Promise*.

Allereerst presenteerde hij daar de Cowboycode. Ik geef hier de tekst weer:

- 1.A cowboy never takes unfair advantage - even of an enemy.
- 2.A cowboy never betrays a trust. He never goes back on his word.
- 3.A cowboy always tells the truth.
- 4.A cowboy is kind and gentle to small children, old folks, and animals.
- 5.A cowboy is free from racial and religious intolerances.
- 6.A cowboy is always helpful when someone is in trouble.
- 7.A cowboy is always a good worker.
- 8.A cowboy respects womanhood, his parents and his nation's laws.

9.A cowboy is clean about his person in thought, word, and deed.

10.A cowboy is a Patriot

Natuurlijk verwijst dit werk naar de 'Amerikaanse waarden' die de Verenigde Staten wereldwijd beweren uit te dragen (of op te leggen), zeker in het Midden Oosten. Alleen, als je het zo bij elkaar ziet is het bijna zo lachewekkend, dat de hypocrisie van deze 'Amerikaanse waarden' wordt doorgeprikt.

Ahmed Mater, *The Cowboy Code*, op 'The Future of a Promise', Biënnale van Venetië, 2011 (foto Floris Schreve)

Op zowel *The Future of a Promise*, als op de tentoonstelling in het Willem Baars Project toont Mater een van zijn 'antenna's' (zie onderstaande afbeelding). Mater in een statement over zijn 'antennes':

Antenna is a symbol and a metaphor for growing up in Saudi Arabia. As children, we used to climb up to the roofs of our houses and hold these television antennas up to the sky.

We were trying to catch a signal from beyond the nearby border with Yemen or Sudan; searching - like so many of my generation in Saudi - for music, for poetry, for a glimpse of a different kind of life. I think this work can symbolise the whole Arab world right now... searching for a different kind of life through other stories and other voices. This story says a lot about my life and my art; I catch art from the story of my life, I don't know any other way.

Ahmed Mater

Ahmed Mater, *Antenna*, op 'The Future of a Promise', Biënnale van Venetië, 2011 (foto Floris Schreve)

Tot zover deze bespreking van het werk van Ahmed Mater. De tentoonstelling in Amsterdam, samengesteld door Robert Kluijver, met werk van Rana Begum, Abdunnasser Gharem, Susan Hefuna, Nedim Kufi, Ahmed Mater en Shahzia Sikander wil ik van harte aanbevelen. Te zien tot 30 juli, Willem Baarsproject, Hoogte Kadijk 15 hs (zie voor info de website <http://www.baarsprojects.com/index.html>)

Floris Schreve

□□□□□□ □□□□□□

De antenne van Ahmed Mater op de tentoonstelling. Daarachter het werk van Nedim Kufi. Links werk van Rana Begum en rechts van Abdunnasser Gharem (foto Floris Schreve)

Ahmed Mater, *Evolution of Man* en *Yellow Cow* (foto Floris Schreve)

Beknopt literatuuroverzicht en andere bronnen:

literatuur over (oa.) Nedim Kufi:

- Saeb Eigner, *Art of the Middle East; modern and contemporary art of the Arab World and Iran*, Merrell, Londen/New York, 2010
- Maysaloun Faraj (ed.), *Strokes of genius; contemporary Iraqi art*, Saqi Books, Londen, 2002 (zie hier een presentatie van de Strokes of Genius exhibition)
- Robert Kluijver, *Borders; contemporary Middle Eastern art and discourse*, Gemak, The Hague, October 2007/January 2009

Internet:

Op dit Blog:

literatuur over (oa.) Ahmed Mater:

- Antony Downey & Lina Lazaar (ed.), *The Future of a Promise*, published on the occasion of the 54th International Art Exhibition-La Biennale di Venezia, Ibraaz Publishing, Tunis, 2011.
- Stephen Stapleton (ed.), with contributions of Venetia Porter, Ashraf Fayadh, Aarnout Helb, ao, *Ahmed Mater*, Booth-Clibborn Productions, Abha/London 2010
- Stephen Stapleton (ed.), with contributions of Lulwah al-Homoud, Ahmed Mater al-Ziad Aseeri, Abdunnasser Gharem & Venetia Porter, *Edge of Arabia; contemporary art of Saudi Arabia*, Offscreen Education Programme, London, 2008

Internet:

Op dit Blog:

Share this:

Vind ik leuk:

LikeLaden...

Gerelateerd
